

28 lutego 1483 - Sędziszów Małopolski uzyskał prawa miejskie

28 lutego 1483 - Król Kazimierz IV Jagiellończyk nadał prawa miejskie Sędziszowowi Małopolskiemu.

Sędziszów Małopolski - miasto w Polsce położone w województwie podkarpackim, w powiecie ropczycko-sędziszowskim, siedziba gminy Sędziszów Małopolski. Miasto jest częścią aglomeracji rzeszowskiej.

W latach 1975-1998 miasto administracyjnie należało do województwa rzeszowskiego.

Znaleziska archeologiczne świadczą o tym, że już w czasach brązu miało miejsce osadnictwo na terenach dzisiejszego Sędziszowa Małopolskiego.

Pierwsze udokumentowane wzmianki o mieście pochodzą ze spisów świętopietrza za lata 1325-1327, kiedy to był on siedzibą parafii leżącej w dekanacie dębickim. Kolejne dokumenty z początku XV wieku dokumentują Odrowążów jako właścicieli miasta - ich godło do dzisiaj jest herbem Sędziszowa.

Prawa miejskie, w wyniku starań Jana Odrowąża ze Sprowy (wojewoda podolski a od 1479 roku ruski), Sędziszów uzyskał 28 lutego 1483 roku na mocy dokumentu wydanego przez Kazimierza Jagiellończyka.

Sędziszów Małopolski jest położony na pograniczu dwóch krain geograficznych - Karpat i Kotliny Sandomierskiej w wąskiej strefie przejściowej Podkarpacia, między Pogórzem Karpackim a Kotliną Sandomierską.

Przez miasto przepływają trzy potoki: Bystrzyca, Budzisz i Gnojnica. Potok Gnojnica wpada na terenie miasta do potoku Budzisz.

W 1945 roku obszar Sędziszowa wynosił 390 ha. Dnia 28 maja 1946 roku, na posiedzeniu Miejskiej Rady Narodowej, podjęto uchwałę o poszerzeniu obszaru miasta poprzez włączenie w jego skład Przedmieścia Sędziszowskiego, przez co powierzchnia Sędziszowa powiększyła się do 800 ha. Według danych z roku 2005 miasto miało powierzchnię 9,94 km². Z dniem 1 stycznia 2006 powierzchnia miasta została powiększona do 9,96 km², poprzez przyłączenie części obszaru obrębu ewidencyjnego Kawęczyn Sędziszowski o powierzchni 2,32 ha z gminy Sędziszów Małopolski.

Okolice Sędziszowa Małopolskiego zaliczane są do najcieplejszych w kraju - podgórska strefa klimatyczna charakteryzuje się długimi upalnymi latami i łagodnymi zimami.

*

Historia Sędziszowa Małopolskiego i nadania praw miejskich.

Co roku, 28 lutego, Sędziszów Małopolski świętuje swoje "urodziny". Organizowane wówczas uroczystości upamiętniają wydarzenie sprzed ponad pięciu wieków, kiedy to król Kazimierz Jagiellończyk zezwolił wojewodzie ruskiemu, Janowi Odrowążowi ze Sprowy, na przekształcenie wsi Sędziszów w miasto. Uznając wagę tego wydarzenia musimy pamiętać, że historia Sędziszowa zaczęła się wiele lat wcześniej. Wymieniony po raz pierwszy w spisach "świętopietrza", za lata 1325-1327, był Sędziszów siedzibą parafii o obszarze ponad 200 km², leżącej w dekanacie dębickim. Pojawia się więc na arenie dziejowej już jako

ośrodek ważny, choć o lokalnym znaczeniu. Nie ulega wątpliwości, że początki osady sięgają daleko w wiek XIII, a może, jak sugerował żyjący na przełomie XIX i XX wieku mediewista, Franciszek Piekosiński, w czasy Bolesława Krzywoustego i jego wiernego rycerza Sędzisz, legendarnego założyciela osady. Współcześni historycy jednak początki Sędziszowa chętniej wiążą z rodem Odrowążów, w którym w XIII w. popularne było imię Sąd, od którego wywodzą nazwę miasta, niż z owym mitycznym Sędziszem. (*fragm.*)